

Vyrų įvardijimai Radviliškio Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios 1786–1788 m. ir 1813–1814 m. krikšto metrikų knygose

ILONA MICKIENĖ, JOLANTA PETRŪNAITYTĖ

Vilniaus universiteto Kauno fakultetas, Muitinės g. 12, 44280 Kaunas

El. paštas: ilona.mickiene@knf.vu.lt, jolanta.petrūnaityte@knf.vu.lt

Tyrimui pasirinkti Radviliškio parapijos 1786–1788 m. ir 1813–1814 m. gimimo metrikų knygų įrašai. 1786–1788 m. išrinkta 150 berniukų, 292 tėvų, 302 krikštatėvių vardai ir 588 vyrų pavardės; 1813–1814 m. – 199 berniukų, 281 tėvo, 307 krikštatėvių vardai ir 581 suaugusių vyrų pavardė.

Tyrimo objektas – asmenvardžiai (vaikų, vyrų vardai bei pavardės), rasti 1786–1788 m. ir 1813–1814 m. gimimo metrikų knygose.

Darbo tikslas – ištirti Radviliškio Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios gimimo metrikų knygų įrašus – įvairiapusiškai išanalizuoti rastus vyrų asmenvardžius.

Tyrimo metodai: analitinis aprašomasis, statistinės analizės, lyginamasis.

Raktažodžiai: vardas, pavardė, asmenvardžiai, įvardijimai, įvardijimo būdai

ĮVADAS

Kiekvienas amžius palieka savų vardų. XIII–XV a. atsirado pirmosios rašytinės baltų asmenvardžių užuominos – tai buvo daugiausia dvikamieniai asmenvardžiai, turintys linkėjimo reikšmę. Laikotarpi po krikšto galima laikyti krikščioniškų vardų era. XVI–XIX a. intensyvus krikščioniškų vardų plitimas iš vardyno išstūmė kitus vardus. XX a. pirmojoje pusėje prasidėjęs tautinių vardų atgimimas papildė vardyną. Šiandien vardai, onimų klasės subklasė, veikiama įvairiausių veiksnių, vis dar pildoma [1, 15–37].

Vardynai, pagal kuriuos renkamas vardas, įvairiose tautose yra skirtingi. Kiekviena kultūra turi įvairias vardų teikimo tendencijas. Anglų kalbininkė Ellen Bramwell nurodo, kad saviti vardų teikimo principai egzistuoja Škotijoje, Jungtinėje Karalystėje, Jungtinėse Amerikos Valstijose, dar kitokios vardų teikimo tradicijos Afrikoje ir Indijoje [2, 2]. Kadangi vardų pasirinkimą lemia kultūrinės tradicijos, vardai gali atskleisti nemažai informacijos apie vardo turėtoją – galima sužinoti, kokiam socialiniam sluoksniui ar net kokiam religijai priklauso vieno ar kito vardo turėtojas [plg. 2, 10]. Tai, kad asmenvardžiai gali rodyti žmogaus socialinį sluoksnį, pažymi ir kiti kalbininkai. Rusų kalbininkas Mikhailas Monraevas knygoje *Калмыцкие личные имена* teigia, kad tyrinėdamas slavų vardyną

nustatė įvairias vardų teikimo tendencijas skirtingose tautose (pavyzdžiui, mongolų, kaukazičių ir pan.) – „vardai yra tarsi „nacionalinė kultūra“, atspindinti gyvenimo būdo ir tautos ypatybes“ [10, 3]. Pasak autoriaus, asmenvardžiai gali „nurodyti tautos istorinę ir socialinę raidą, tautinę tapatybę, atskleisti tautos istoriją“ [10, 7].

M. Monraevas išskiria šiuos galimus vardų skyrimo motyvus:

- poreikis pavadinti;
- noras suteikti vaikui tokį vardą, kuris turėtų teigiamą semantinę reikšmę;
- tikėjimas, kad tam tikras vardas turi apsauginę funkciją (pavyzdžiui, nuo nelaimių);
- tam tikrų šeimos tradicijų išsaugojimas [10, 9].

Šį kalbininko pateiktą skirstymą galima taikyti bene kiekvienos tautos vardynui. Žmogaus vardas yra glaudžiai susijęs su pačiu asmeniu. Kultūrose, kurios nepriklauso šiuolaikinėms europinėms civilizacijoms, vardas tapatinamas su žmogumi. Kalbų antroponiminėse sistemose galima rasti įvairių sluoksnių, kuriuose atsispindi tautos kultūros istorija. Dabartinį vardyną (Europos tautų) sudaro didelė dalis krikščioniškų vardų, nepamirštami ir senieji tautiniai vardai. Senieji vardai nebeturi gyvos vidinės formos, kalbantiesiems gali būti aktualios tik kultūrinės tokių vardų konotacijos [4, 144–145].

LIETUVOS ASMENVARDŽIAI: KILMĖ, FORMAVIMOSI YPATYBĖS

Dabartinės lietuvių kalbos žodynas asmenvardį apibrėžia kaip žmogaus vardą, pavardę, pavardę, slapyvardį. Lietuvoje dažniausiai tyrinėjami senieji dvikamieniai asmenvardžiai. Tokius asmenvardžių tyrimus skatina tai, jog „neištirus asmens vardų, praktiškai neįmanoma tyrinėti Lietuvos vietovardžių, visų pirma gyvenviečių pavadinimų, kurių didžioji dalis yra asmenvardinės kilmės“ [16, 3].

Apibrėžiant *pavardės* sąvoką, skirtinguose šaltiniuose nurodomi įvairūs jos požymiai. Pavardė nuo kitų asmenvardžių skiriasi savo paveldimumu. „Tik asmenvardžio paveldimumas bei priklausymas visiems vienos šeimos nariams liudija jį virtus pavarde“ [6, 51]. Pavardės paskirtis – įvardyti, skirti vienus nuo kitų ne tik atskirus žmones, bet ir tam tikras žmonių grupes, paprastai šeimas [15, 5].

Lietuvoje pavardės taip pat pirmiausia įsigalėjo aukštesniuose socialiniuose sluoksniuose. Pavardžių pradžia Lietuvoje laikomas XVI–XVII amžius. Tiek kitose šalyse, tiek ir Lietuvoje pagrindinė pavardžių atsiradimo priežastis – poreikis asmenvardžio, kuris nurodytų priklausymą tai pačiai giminei. Pavardės pirmiausia atsirado tose miestiečių šeimose, kurios turėjo nekilnojamojo turto, vertėsi prekyba ir amatais, prisidėjo prie miesto valdymo. Vėliau pavardės gavo ir kiti miesto gyventojai – smulkūs prekybininkai ir samdiniai. Valstiečių pavardžių įsigalėjimą lėmė intensyvus gyventojų surašymas. Pavardės visiškai susiformavo XVIII amžiuje. Nuo tada dažniau vartojamas dvinaris asmens įvardijimas. Vis dar neturintiems pavardės buvo įrašoma pravardė arba tėvavardis, kurie ir būdavo paveldimi [14].

Tiriant pavardės kilmės požiūriu kyla jų klasifikavimo būtinybė. Lietuvių pavardės skiriamos į dvi grupes – lietuviškos ir nelietuviškos kilmės. A. Vanagas pateikia detalesnę lietuviškos ir nelietuviškos kilmės pavardžių skirstymą [15, 64–97].

Lietuvių antroponimikos moksle yra ir kitų nuomonių dėl pavardžių skirstymo į minėtas grupes. Z. Zinkevičius laikosi nuostatos, kad pabrėžtinai skirstyti asmenvardžius, ypač pavardes, į savus ir svetimus yra netikslinga [plg. 18, 623].

Apibendrinama pavardžių klasifikavimo pagal kilmę problemas ir jų priežastis V. Maciejauskienė nustatė, kad nevienodą požiūrį į asmenvardžių skirstymą pagal kilmę

kartais lemia įvairuojanti tam tikrų terminų vartoseną bei jų sampratą, ir tuos terminus patikslino [6, 108].

Nagrinėjant pavardes svarbu nustatyti ne tik jų kilmę, bet ir darybos tipą. Galima išskirti dvi aiškesnes kategorijas, nurodančias pavardžių darybos tipą. Dvikamienės pavardės, kilusios iš senų dvikamienių vardų, sudaro pirmąją grupę. Šio tipo pavardės nebuvo labai dažnos. Daugiau nustatoma vienakamienių pavardžių (antroji kategorija), atsiradusių trumpinant dvikamienius vardus, vienakamienius tėvavardžius verčiant pavardėmis, vienakamieniams bendriniais žodžiams įgyjant pavardės statusą [11, 35–37]. Šios dvi pavardžių klasifikacijos grupės buvo nustatytos jau seniau. 1958 m. jas išskyrė K. Būga, pabrėždamas, jog tokia klasifikacija (vienakamienės ir dvikamienės) būdinga tik lietuviškos kilmės pavardėms [3, 205].

Visos lietuvių pavardės yra atsiradusios iš įvairių istorinių asmenvardžių (patronimų ar nepatroniminės kilmės asmenvardžių), o šiems virstant pavardėmis, pastarosios neįgijo jokių formalių darybos požymių. Darybos požiūriu visos jos yra pirminės, o skirstyti į pirminius ir antrinius galima tik istorinius asmenvardžius, iš kurių tos pavardės formavosi [7, 183]. Panašios nuomonės laikosi ir A. Ragauskaitė: „iki darybiškai neskaidžios struktūros įmanoma skaidyti tik istorinius asmenvardžius, bet ne istorines pavardes“ (12, 98). Dėl lietuvių pavardžių susidarymo ypatumų, lietuvių antroponimų sistemoje istoriškai susiformavusio santykio tarp istorinio asmenvardžio ir pavardės antrieji vyrų įvardijimo nariai nelaikytini vediniais, o jų struktūroje esančios tam tikros morfemos (dažniausiai – priesagos) negali būti laikomos darybos afiksais. Darybinę analizę reikėtų taikyti tik tiriant moterų pavardžių darybą, nes jos turi aiškų darybos pamatą – vyro (tėvo arba sutuoktinio) pavardę, nuo kurios moterų pavardės skiriasi formaliais požymiais – specifinėmis ištekėjusių ir netekėjusių moterų pavardžių priesagomis, kurios ir laikytinos darybos afiksais, o moterų pavardės – vediniais iš vyrų pavardžių arba antrinėmis pavardėmis [19, 125; 20, 167–168].

ANTROPONIMŲ TYRIMAI LIETUVOJE

Antroponimų tyrimų apžvalgą reikėtų pradėti nuo Kazimiero Būgos. Jis – mokslinio lietuvių asmenvardžių tyrimo pradininkas ir pagrindėjas [18, 17].

Asmenvardžių tyrimai suintensyvėjo pokario metais. Buvo stengiamasi išryškinti bei iširti ne tik svarbiausius vardyno sluoksnius (senuosius dvikamienius asmenvardžius, jų trumpinius, pravardes, krikštavardžius ar įvairius priesaginius vedinius), bet ir dabartinės dvinarės asmens įvardijimo sistemos (vardas + pavardė) susiformavimo procesą [18, 20]. Aleksandras Vanagas buvo *Lietuvių pavardžių žodyno* sumanytojas, vadovas ir vienas autorių (rašė kartu su Vitalija Maciejauskiene ir Marija Razmukaite). Labai reikšminga A. Vanago studija *Mūsų vardai ir pavardės* [15], kurioje autorius teikia vardų bei pavardžių klasifikaciją pagal kilmę.

1977 m. išleistoje Zigmo Zinkevičiaus monografijoje *Lietuvių antroponimika (Vilniaus lietuvių asmenvardžiai XVII a. pradžioje)* išsamiai analizuojamos istorinės sąlygos ir Vilniaus miesto kalbinė situacija [16, 4]. Vardai ir pavardės pagal kilmę bei raidą iširti Z. Zinkevičiaus knygoje *Lietuvos asmenvardžiai* [18]. Joje aptariami dvikamieniai vardai, sudarantys seniausių asmenvardžių sluoksnį, iš krikščioniškų vardų ir jų trumpinių kilę asmenvardžiai bei jų perdirbiniai ir asmenvardžiai, kilę iš pavardžių [18, 840]. Verta paminėti ir Z. Zinkevičiaus knygą *Krikščionybės ištakos Lietuvoje*, kurioje aptariami ir analizuojami Rytų krikščionybės bangos į Lietuvą atnešti krikštavardžiai, patekę į dabartines pavardes [17, 113].

Analizuojant senąsias pavardes ir jų formavimosi procesą, svarbi Vitalijos Maciejauskienės monografija *Lietuvių pavardžių susidarymas XIII–XVIII a.* [6], kurioje aptariamas pavardžių formavimosi procesas (XV–XVIII a.), aprašyti jų stabilizavimosi ypatumai, susidarymo būdai.

Šiuo metu nuolat pasirodo naujų asmenvardžių tyrimų. Vertingi Daivos Sinkevičiūtės tyrimai apie vardų skyrimo ypatumus, vienskamienius ir dvikamienius lietuvių asmenvardžius, pavardes [13, 316]. Bažnyčios knygos – vieni svarbiausių istorinės antroponimijos šaltinių, todėl reikšmingi įvairių parapijų asmenvardžių tyrimai. Pavyzdžiui: Ilonos Mickienės ir Aušros Černiauskaitės „Įvardijimai XIX amžiaus pradžioje: Telšių bažnyčios gimimo metrikų studija“ [9], Ilonos Mickienės, Inesos Birbilaitės „Moterų įvardijimas XVIII amžiaus pradžioje: Telšių bažnyčios krikšto metrikų studija“ [8], Jono Palionio *XVII a. parapijos – XVIII a. pirmosios pusės Punios parapijos asmenvardžiai ir vietovardžiai* [11] bei kt.

VYRŲ ĮVARDIJIMŲ ANALIZĖ (1786–1788 M.)

Atliekant šį tyrimą, iš Radviliškio parapijos XVIII a. gimimo metrikų knygos buvo išrinkti 744 vyrų įvardijimai. Analizuojama 150 krikštijamų berniukų vardų, 292 tėvų vardai (ne visuose įrašuose buvo minimas tėvas, rasti du įrašai, kuriuose užfiksuota tik tėvo pavardė) ir 302 krikštatėvių vardai (rasta ir trinarių įvardijimų, vienas krikštatėvis įvardytas tik pavarde, be vardo).

Tiriant 1786–1798 m. gimimo metrikų knygą, daugiausia rasta vyrų, užrašytų dvinariu įvardijimu. Vienanariu įvardijimu dažniausiai įrašomi krikštijami berniukai. Iš 143 įrašytų berniukų tik 7 kartus vaikui buvo suteikiami du krikšto vardai, pvz.: *Adamus Dominicus, Joannus Stanislaus, Joannis Mathias, Joannem Mathiam, Antonium Josephatum, Vincentium Casimirum, Juliannam Johanam*.

Tėvai dažniausiai buvo užrašomi dvinariu įvardijimu – vardu ir pavarde. Iš 300 tėvų įrašų 291 kartą buvo pasirinktas dvinaris įvardijimas, pvz.: *Mathai Wonsevicz, Antonij Azepaytis, Joannis Patraytis, Georgij Irimka, Jacobi Miciunski* ir kt.

Krikštatėvių įrašuose taip pat vyrauja dvinarė asmenvardžių sistema. Iš 300 nagrinėjamų įrašų dvinariu įvardijimu įvardyti 297 krikštatėviai, pvz.: *Mathaus Lurnba, Franciskus Szapinski, Paulus Waybutt, Casimirus Kunicki* ir kt.

Nustatyta įvardijimų ir vienu asmenvardžiu. Nagrinėjant tėvų asmenvardžius, 5 įrašuose tėvas buvo užrašytas tik vardu: *Ighori, Romani, Ignoti, Antonij, Laurentijet*.

Du kartus tėvas buvo įvardytas tik pavarde nenurodant jo vardo: *Szpatowski, Munkiewicz*. Dviejuose įrašuose tėvas iš viso nebuvo minimas. Užrašant krikštatėvius, tik kartą buvo pasirinktas vienanaris asmenvardis (vardas) – *Franciscus*.

Nagrinėjant krikštatėvių vardus, buvo rasti du vienietiniai atvejai. Vieną kartą buvo nurodomi tik krikštatėvio inicialai – *F. P.*, o kitas krikštatėvis buvo užrašytas trinariu asmenvardžiu – *Antonii Andreas Sabasinski*. Šiuo atveju krikštatėvio įvardijimui pasirinkti du vardai (*Antonii Andreas*) ir pavardė (*Sabasinski*).

Vyrų vardų kilmės analizė

kai priėmus krikščionybę tautinį vardyną pakeitė krikščioniškas, kiekviena bažnyčia ir parapija turėjo vardų monopolį. Visi lietuviai buvo vadinami šventųjų vardais, tad iš vardyno išnyko tautiniai vardai. Krikšto vardų kilmė yra labai įvairi. Nagrinėjant gimimo metrikų įrašus, galima išskirti kelias krikščioniškų vardų grupes: hebrajiškos, graikiškos, slaviškos, lotyniškos bei germaniškos kilmės krikšto vardai. Kai kuriuos krikščioniškus vardus lietuviai jau anksčiau žinojo iš rytinių slavų. Tam tikrą įtaką mūsų krikšto vardynui darė vokiški vardai. Taigi lietuviškas vardynas savo kilme yra gana įvairus [16, 66]. Be šių tautų, kurių vardai darė didžiausią įtaką lietuviškam vardynui, minėtinos mažesnės tautos, kurių vardai taip pat atkeliavo į Lietuvą. Pasak A. Vanago, krikščioniški vardai gali būti kilę ir iš kitų kalbų: aramėjų,

ispanų, keltų ir kt. [15, 23]. Šiame straipsnyje analizuojant vyrų vardus jų kilmė buvo aiškina remiantis Kazimiero Kuzavinio ir Bronio Savukyno *Lietuvių vardų kilmės žodynu* [5].

Hebrajiškos kilmės vardų Lietuvoje yra gana daug, nors lietuvių ir hebrajų kalbos neturi jokių aiškių sąsajų. Vienas hebrajiškų vardų šaltinių Lietuvoje – Biblija. Vis dėlto hebrajiškos kilmės vardai į lietuvių kalbą dažniausiai atėjo ne tiesiog iš Biblijos, tačiau per kitas kalbas, ypač lenkų. Nagrinėjant krikštijamų berniukų vardus, buvo rasta 11 skirtingų hebrajiškos kilmės vardų: *Adamus* (3) (*), *Joannus* (5), *Thomam* (3), *Matthaus* (11), *Thadeum* (1), *Raphaelam* (1), *Jacobum* (3), *Michaelem* (3), *Simonem* (1), *Mathillan* (1), *Josephus* (16). Tiriant krikštijamų vaikų tėvų vardus, rasta 13 skirtingų hebrajiškos kilmės vardų: *Mathias* (29), *Adeus* (1), *Jacobi* (12), *Gabrielis* (3), *Josephis* (34), *Michaelis* (10), *Thomas* (7), *Jonatii* (1), *Simonis* (12), *Joannis* (26), *Zacharinas* (1), *Adamus* (3), *Thaddeus* (1). Nagrinėjant krikštatėvių vardus, skirtingų hebrajiškos kilmės vardų buvo rasta 11: *Thomas* (13), *Gabriel* (1), *Mattheus* (27), *Josephus* (18), *Joannas* (35), *Abraham* (1), *Adamus* (7), *Symonas* (12), *Jacobas* (14), *Michaelis* (13), *Salomon* (2).

Graikiškos kilmės vardų Lietuvoje ypač pagausėjo po krikšto. Keletas jų atėjo iš Biblijos, tačiau daugiausia iš lenkų bei baltarusių kalbų – artimiausių mūsų kaimynų. Nagrinėjant berniukų vardus, buvo rasti 4 graikiški vardai: *Georgium* (6), *Andream* (2), *Petrum* (2), *Isidorum* (3). Tėvų įvardijimuose graikiškos kilmės vardų buvo kiek daugiau – 6: *Theodeur* (1), *Chrystophori* (1), *Petri* (3), *Stephanus* (1), *Georgij* (23), *Andreas* (11). Nagrinėjant krikštatėvių įvardijimus, taip pat rasti 6 skirtingi graikiškos kilmės vardai: *Izidorus* (6), *Stephanus* (3), *Petrieus* (1), *Andreas* (25), *Georgius* (16), *Petrus* (2).

Lotyniškos kilmės vardų Lietuvoje yra bene daugiausia. Teikti lotyniškus vardus Lietuvoje imta iš karto po krikšto [15, 28]. Radviliškio parapijoje lotyniški vardai taip pat buvo populiarūs. Nagrinėjama laikotarpiu gimusiems berniukams buvo suteikta net 16 skirtingų lotyniškos kilmės vardų: *Constantinum* (1), *Silvestrus* (1), *Benedictum* (1), *Julianum* (3), *Martianum* (4), *Florianum* (1), *Bonaventuram* (1), *Ignatium* (2), *Dominicus* (7), *Vincentium* (3), *Laurentium* (2), *Augustinum* (1), *Benedictum* (1), *Antonium* (15), *Gasperus* (1), *Feliciannus* (2).

Nemažai lotyniškos kilmės vardų turėjo ir tėvai – 12: *Antonij* (21), *Martini* (6), *Ignatium* (4), *Gasparis* (6), *Juliannam* (1), *Laurentij* (9), *Dominicum* (3), *Augusti* (2), *Romani* (1), *Lucas* (2), *Pauli* (1), *Vincenti* (1). Dvylika skirtingų lotyniškų vardų variantų buvo rasta nagrinėjant krikštatėvių asmenvardžius: *Gaspar* (2), *Benedictus* (1), *Antonii* (19), *Leoni* (1), *Martinus* (5), *Laurentius* (7), *Paulus* (1), *Lukas* (1), *Virgis* (1), *Augustinas* (1), *Ignatius* (7), *Dominicus* (1).

Rasti 6 germaniškos kilmės vardai nagrinėjamuose berniukų įvardijimuose: *Ludvicam* (4), *Aloyzium* (2), *Franciscum* (7), *Carolium* (1), *Raymundum* (1), *Leonardum* (3). Vienas germaniškas vardas *Francisci* (14) buvo rastas nagrinėjant krikštijamų vaikų tėvų vardus. Du skirtingi graikiškos kilmės vardai rasti tarp krikštatėvių įvardijimų: *Franciscus* (13), *Aloysius* (3).

Slaviškos kilmės vardų rasta nedaug. Dviem tokiais vardais buvo pakrikštyti berniukai: *Stanislaus* (3) ir *Casimirum* (9). Du slaviškos kilmės vardai rasti tėvų įvardijimuose: *Stanislai* (10) ir *Casimiri* (15). Trys slaviškos kilmės vardai rasti tarp krikštatėvių: *Casimirus* (11), *Stanislaus* (6), *Ladislaus* (1). Iš pavyzdžių matyti, jog vardai skirtingose kategorijose buvo tokie patys. Tad galima teigti, kad slaviškos kilmės vardai nebuvo labai paplitę.

Po vieną egiptietiškos kilmės vardą rasta visose trijose kategorijose. Tiesa, tiek berniukas, tiek tėvas, tiek krikštatėvis turėjo tokį patį vardą – *Anuprium*. Skyrėsi tik užrašymas: berniukas buvo įvardytas *Anuprium* (1), tėvas – *Anuprij* (1), krikštatėvis – *Anufris* (1).

(*) Skliaustuose pateikiamas tokių pačių vardų skaičius.

Nagrinėjant krikštatėvių vardus, rasti dar du skirtingos kilmės vardai: latviškas *Limoni* (1) ir keltiškas *Arturow* (1).

Analizuojant vyrų vardus kilmės požiūriu, nustatyta, kad daugiausia buvo lotyniškos kilmės vardų – net 41. Berniukams buvo suteikiama taip pat daugiausia lotyniškos kilmės vardų – 16. Tėvai dažniausiai turėjo hebrajiškos kilmės vardus – 13. Krikštatėviai daugiausia turėjo lotyniškos kilmės vardų – 13. Skirtingos kilmės vardų dažnumą galėjo lemti ir tai, kad tėvai ir krikštatėviai priklausė vienai kartai, o vaikai – kitai. Manoma, jos vardų skirtumams įtaką darė socialiniai, politiniai ir kultūriniai veiksniai.

Vyrų vardų dažnumas

Analizuojant surinktus duomenis iš XVIII a. Radviliškio parapijos gimimo metrikų knygos, pastebėta, kad vyrų ir berniukų vardai neretai kartojami. Pasitaiko identiškų vardų, bet yra vardų, kurie skiriasi viena raide – galūne. Taip galėjo nutikti dėl skirtingo įvardijimo laikotarpio (pavyzdžiui, tėvas vardą gavo daug seniau nei jo sūnus). Tačiau įvardijimų užrašymas galėjo priklausyti ir nuo raštininkų. Pasitaikė atvejų, kai berniukui buvo suteikiamas tėvo ar krikštatėvio vardas.

Siekiant nustatyti vardų variantiškumą ir dažnį, buvo analizuojami 744 vyrų įvardijimai – 150 gimusių berniukų vardų, 292 tėvų vardai bei 302 krikštatėvių vardai.

Nagrinėtoje gimimo metrikų knygoje iš viso užfiksuoti 43 skirtingi berniukų vardai: *Josephus* (16), *Antonium* (15), *Matthaus* (11), *Casimirum* (9), *Franciscum* (7), *Dominicus* (7), *Georgium* (6), *Bartholomei* (5), *Joannus* (5), *Martianum* (4), *Ludvicam* (4), *Julianum* (3), *Isidorum* (3), *Vincentium* (3), *Adamus* (3), *Thomam* (3), *Jacobum* (3), *Michaelem* (3), *Leonardum* (3), *Stanislaus* (3), *Petrum* (2), *Feliciannus* (2), *Aloyzium* (2), *Andream* (2), *Laurentium* (2), *Ignatium* (2), *Constantinum* (1), *Silvestrus* (1), *Benedictus* (1), *Florianum* (1), *Bonaventuram* (1), *Augustinum* (1), *Gasperus* (1), *Carolom* (1), *Raymundum* (1), *Anuprium* (1), *Ihori* (1), *Thadeum* (1), *Raphaelam* (1), *Nicolaus* (1), *Simonem* (1), *Mathillan* (1).

Analizuojant gimimo metrikų knygoje užfiksuotus tėvų vardus, iš viso rasti 35 skirtingi vardai: *Josephis* (34), *Mathias* (29), *Joannis* (26), *Georgij* (23), *Antonij* (21), *Casimiri* (15), *Francisci* (14), *Jacobi* (12), *Simonis* (12), *Andreas* (11), *Michaelis* (10), *Stanislai* (10), *Laurentij* (9), *Thomas* (7), *Martini* (6), *Gasparis* (6), *Ignatium* (4), *Dominicum* (3), *Gabrielis* (3), *Adamus* (3), *Petri* (3), *Augusti* (2), *Lucas* (2), *Romani* (1), *Pauli* (1), *Vincenti* (1), *Anuprij* (1), *Adeus* (1), *Jonatii* (1), *Zacharinas* (1), *Thaddeus* (1), *Theodeur* (1), *Chrystophori* (1), *Stephanus* (1), *Juliannam* (1).

XVIII a. parapijos gimimo metrikų knygoje užfiksuotuose įrašuose rasti 36 skirtingi krikštatėvių vardai: *Joannas* (35), *Mattheus* (27), *Andreas* (25), *Antonii* (19), *Josephus* (18), *Georgius* (16), *Jacobas* (14), *Thomas* (13), *Michaelis* (13), *Franciscus* (13), *Symonas* (12), *Casimirus* (11), *Adamus* (7), *Ignatius* (7), *Laurentius* (7), *Izidorus* (6), *Stanislaus* (6), *Martinus* (5), *Petrieus* (3), *Aloysius* (3), *Stephanus* (3), *Gasper* (2), *Salomon* (2), *Benedictus* (1), *Leonius* (1), *Ladislaus* (1), *Anufris* (1), *Arturow* (1), *Limoni* (1), *Gabriel* (1), *Abraham* (1), *Paulus* (1), *Lukas* (1), *Virgis* (1), *Augustinas* (1), *Dominicus* (1).

Iš surinktų duomenų matyti, jog kelių kartų vardai yra gana panašūs. Pats populiariausias berniukų vardas – *Josephus* (16). Tarp gimusių vaikų tėvų šis vardas taip pat buvo populiariausias. Jį turėjo net 34 tėvai. Tarp krikštatėvių šis vardas nebuvo pats populiariausias, tačiau taip pat gana paplitęs. Nagrinėjant įrašus, rasta 18 krikštatėvių su šiuo vardu. Antras pagal populiarumą berniukų vardas – *Antonium*. Juo buvo pakrikštyta net 15 berniukų. Šį vardą turėjo 21 krikštijamo vaiko tėvas (5-as pagal populiarumą). Buvo užfiksuota 19 krikštatėvių su šiuo

vardu (4-as pagal populiarumą). Populiariausias krikštatėvių vardas – *Joannis* (35). Antras pagal populiarumą krikštatėvių vardas – *Matthaus* (27), o trečiasis – *Andreas* (25). Kaip jau minėta, populiariausi tėvų vardai – *Josephus* (34), *Matthaus* (29), *Joannis* (26).

Vyrų pavardžių analizė

Nagrinėjamu laikotarpiu – XVIII amžiuje – jau buvo visiškai įsigalėjęs dvinaris asmens įvardijimas, t. y. fiksuojami du asmenvardžiai – vardas ir pavardė. Radviliškio parapijos gimimo metrikų knygoje rasta 291 dvinaris tėvų įvardijimas ir 297 dvinariai krikštatėvių įvardijimai. Gimę berniukai užrašomi tik krikšto vardu. Iš viso nagrinėjamos 588 suaugusių vyrų pavardės.

Išnagrinėjus užrašytus duomenis, daugiausia pavardžių (102) rasta su slaviškomis patroniminėmis priesagomis *-owicz*, *-ewicz*: *Ateniowicz* (2), *Barnatowicz*, *Bucewicz*, *Bachdonowicz*, *Bachtinowicz*, *Beynarowicz*, *Bernotiewicz*, *Besnotovicz*, *Budrewicz*, *Bulsgiwicz*, *Buniewicz*, *Czapkiewicz* (2), *Danielewicz*, *Dawilewicz*, *Doszkiewicz*, *Dowiacz*, *Dzidowicz*, *Frankiewicz*, *Franulewicz*, *Gapsrewicz*, *Gosztowicz*, *Iarmuthiewicz*, *Iskiewicz*, *Iunchrowicz*, *Jankiewicz*, *Jantiewicz*, *Jackuwicz*, *Jutinewicz*, *Jwikilwicz*, *Jwostiewicz*, *Kraptiewicz*, *Kuniowicz*, *Labaryntiowicz*, *Laukiawicz*, *Laukiszewicz*, *Laurinewicz*, *Lenkiewicz* (3), *Lectowicz*, *Lectuwicz*, *Lentiewicz* (2), *Lestowicz*, *Leitowicz*, *Lelkiewicz*, *Lewistisewicz* (2), *Linkiewicz*, *Macewicz*, *Mactiewicz*, *Mankiewicz*, *Matusewicz*, *Matukiewicz*, *Miktsewicz*, *Mikszewicz*, *Mytitowicz*, *Montiewicz* (2), *Munkiewicz*, *Murzkiewicz*, *Norwiczta*, *Paszkiewicz*, *Palewicz*, *Piotrowicz*, *Petrylewicz* (2), *Rimkiewicz*, *Rymkiewicz* (2), *Rodziewicz*, *Sbienenewicz*, *Slamiwicz*, *Smalewicz*, *Smolewicz*, *Stanewicz*, *Stefanowicz* (2), *Tamuszewicz*, *Tubiewicz*, *Ubiewicz*, *Urbanowicz* (5), *Urbonowicz* (3), *Wayniukewicz*, *Walowicz* (2), *Walmgziowicz*, *Walentinowicz*, *Watacewicz*, *Watankiewicz*, *Wonsewicz*, *Zikmantowicz*, *Zukowicz*.

Taip pat rastos 88 pavardės su slaviškos kilmės *-sk-* tipo priesagomis (*-icki*, *-eck*, *-ocki*, *-inski*, *-owski*, *-ski*): *Arbaczowski*, *Austowski*, *Barakowski*, *Baranowski*, *Biworulski*, *Bernacki* (2), *Brozowski*, *Borawski*, *Ciuniwski*, *Czepinski* (2), *Darguzinski*, *Dowidowski* (3), *Dubowskie*, *Dunawski* (3), *Frankowski*, *Galisewski*, *Gietumbowski* (2), *Garkowski*, *Hattowski*, *Iardonski*, *Iwanowski* (2), *Jacwickie*, *Junicki* (4), *Kauniecki* (2), *Kawalwski*, *Kitudomski*, *Kowalewzki* (2), *Kownecki*, *Kunicki* (2), *Krzywicki*, *Krysciunawskie*, *Labanowski*, *Lewiczki*, *Lutacki*, *Mactanski*, *Maturenski*, *Maniawskie*, *Maselski*, *Miciunski*, *Nadgriecki*, *Nutowcski*, *Nentowski*, *Nowiski*, *Pikowski* (2), *Pranowski*, *Ragowski* (2), *Raczkowski* (2), *Sabasinski* (2), *Sukowski* (3), *Statowski*, *Szapinski*, *Szypulski*, *Szpaikowski* (3), *Szpatowski* (2), *Wiscnetowski*, *Wisniewski*, *Walsikowjski* (2), *Zakowski*, *Zardowski*, *Zebrauski*, *Zylinski*, *Zukwskic*, *Zukowski*.

Nagrinėjant užfiksuotus įvardijimus, rastos 76 pavardės su lietuviškomis priesagomis: *-aitis*, *-iūnas*, *-ulis*, *-elis*, *-inas*: *Ambrazaytis* (4), *Azepaytis*, *Abromaytis* (2), *Andrusiūnas*, *Adomaytis* (6), *Ambruzaytis*, *Antanaytis*, *Baczauskas*, *Balciūnas*, *Bakutis* (4), *Bardaytis*, *Balthrusaytis*, *Bernotas*, *Burbelis*, *Batraynitis*, *Bukutis*, *Czepaytis*, *Daylidonis* (3), *Douwydaytis*, *Dowidaytis* (6), *Dowizdaytis*, *Grigalūnas* (2), *Gurdgielis*, *Grygielis* (2), *Gusgaytis*, *Gieraminas*, *Gorgaytis*, *Jurgaytis* (5), *Jonaytis* (3), *Jonkantis*, *Jurgaytis*, *Josefaytis* (4), *Jankaytis*, *Jirysztapaytis*, *Jockaytis*, *Jereminas*, *Jozapaytis*, *Jakubaytis*, *Jusaytis*, *Jankuytis*, *Jaraminas*, *Kuniutis*, *Kazutaytis*, *Kazimieraytis*, *Kampytis* (2), *Lusmeikis*, *Laumaitis*, *Lawrynaytis*, *Lutuszaytis*, *Matukaytis* (2), *Matioszaytis*, *Mataytis* (5), *Martinaytis*, *Milselis*, *Mikatownas*, *Milūnas*, *Mokutis*, *Mintukaytis*, *Marcyszauskas*, *Norwaytis*, *Nymaytis*, *Noraytis* (2), *Onaytis* (3), *Patraytis* (2), *Pumputis*, *Powitaytis*, *Ruswaytis*, *Rakulis*, *Samuelis* (3), *Simonaytis*,

Stankus, Syrunas, Stankaytis, Szimaytis, Svarnulis, Szymaytis (6), Szapaytis, Virysciunas, Waitkielunas, Waitkielunas, Zwigaytis, Zukaunekis.

Tyrimo metu rastos 322 pavardės be išskirtinių priesagų, todėl jų negalima priskirti nė vienai aptartai kategorijai. Pvz.: *Abramuscie, Abramowios, Alesiejus, Alechna, Alekina, Ambrazas (3), Anajtis, Andreduw, Atoczku, Banilis, Banitis, Biznas, Baktis, Bartis, Barttame, Bernaihi, Bogatunowicie, Bohas, Bokas, Breyksztas, Brynchet, Breyksztas, Bulsgis, Burbowas, Bunak, Brage, Bulgis, Bwziany, Brainikas, Bytons, Bulzgis, Brazewioz, Ciotkow, Czesba, Czovba, Dauknis, Daudrus, Dawbaras, Dawksca, Domdzik, Dowiatt, Doztowus, Dunba, Dzikus, Dowsia, Dyswons, Dumska, Dwilis, Dnuseidusi, Devatsicie, Eleksas, Elzbutris, Elzbik, Feonckie, Filiam, Gorskiv, Grygiehiat, Govnis, Grablewji, Guris, Garnis, Gorwiz, Gereminie, Ginkiewicz, Giedys, Glinksi, Holenst (2), Hupkio, Hollenz, Hembrick, Holunnt, Iantisienicz, Incoyniti, Iyszkus, Ierwidis, Inbis, Irimka, Iasuidas, Imyctis, Jaras, Jares, Jeremionas, Juzras, Juwostis, Junieki, Jukcie, Jaros, Joras, Junjitis, Jeremis, Juntiewa, Kidiws, Krumptis, Kiedys, Kortowjki, Kidius, Kiedis (2), Kiborts, Kalwa, Kautis, Kublis, Koryczno, Kaspis, Kidzius, Korowtinas, Kuniutis, Lunis, Limatt, Luckus, Letsitto, Lolis, Laurenciz, Lenkiewioz, Lepszycz, Laymatis, Ludkus (2), Lugas (2), Lurnba, Lubonas (2), Lewiczha, Lewitilio, Lux, Luckus, Marcizrowjki, Marcipewjki, Markus, Marzbidzytis, Matukas, Mieciow, Miseki, Mikulunois, Meszkuris, Mathars, Misseliis, Mikulunie, Misalis, Mrodze, Minska, Niemkus, Noreyks, Niemkas, Nagalum, Normont, Norceid, Nosalinski, Norutz, Ortka, Owsiany (6), Powislus (2), Prosens, Poszkus (2), Plungie, Panduen, Pumieliis, Powoyonie, Pataikas, Poswoyn, Pkikunas, Psraja, Ptykus, Punis, Rauca, Rumokia, Rybin, Rudieu, Rackowszes, Riciolowz, Rauduvs, Samuel (2), Skarjotis, Subieki, Szwekiz, Szapinskyj, Stoczku, Stutmetus, Sziuzav, Stapiwys, Sueruntem, Stumislaus, Smalenica, Stritko, Szkultyn, Stvupas, Staliga, Szizia, Stungie, Samolis (2), Senudis, Skvistis, Sturukus, Stikis, Swakzdis, Stankus, Szymaytiscum, Smiksztas, Smicrkus, Stalyga, Smiczku, Sumlis, Szwakszdicz, Stryca, Szerwittocams, Sarkusmatis, Syruns, Sciulenia, Thurs, Taraminas, Urbanowie, Varanowjitis, Vierbedi, Viarsoni, Walmust, Watatlia, Waybutt, Wayzbrutt, Witkus (4), Waytieknas, Wayciukis, Wasevicj, Wosnis, Wiczar (2), Wicius (2), Watacius, Wlimos, Wicius, Walmatt, Zdanavicie, Zukas (2), Zymiakaytis, Zolko, Zarowjki, Zubkus, Zeknis.*

VYRŲ ĮVARDIJIMŲ ANALIZĖ (1813–1814 M.)

Iš Radviliškio Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios gimimo metrikų knygos (1813–1814 m.) įrašų išrinkti 787 vyrų įvardijimai. Analizuojami 199 krikštijamų berniukų vardai, 281 tėvo vardas (16-oje įrašų tėvas neįrašytas, viename įrašė užfiksuota tik tėvo pavardė) ir 307 krikštatevių vardai.

Analizuojant 1813–1814 metų įrašus, nustatyta, kad dažniausiai vyrai užrašomi dvi-nariu įvardijimu – vardu ir pavarde. Vienanariu įvardijimu užrašomi tik krikštijami berniukai. Nustatyta nemažai atvejų (27, 67 %), kai gimę berniukai buvo krikštijami dviem vardais. Įrašuose fiksuoti 159 krikštijami berniukai, 44 iš jų buvo krikštijami dviem vardais: *Antoninum Joannum, Antonium Dominicum, Antonium Stefanum, Antonium Vincentium, Benedictum Casimirum (2), Benedictum Ignatium, Benedictum Thomam, Casimirum Bonafacium, Casimirum Mathaum, Casimirum Mathiam, Casimirus Antonium, Casimirus Michael, Ciprianum Matheum, Fabianum Ludvinatum, Ignatium Benedictum, Ignatium Mathaum, Ignatium Stephanum, Ihadeum Bonifacium, Josephaum Dominicum, Josephum Georgium, Josephum Paulum, Josephus Augustinus, Josephum Thomam, Josephum Paulum, Laurentium Casimirum, Leopoldum Constantinum, Ludovicum Antonium, Ludvinatum*

Jusephum, Matheum Michailam, Martinum Nicolaum, Michaelem Mathiam, Michaelum Josaphatum, Nicolaum Ambrozium, Stanislaum Augustinum, Stanislaus Franciscum, Stanislaus Jusephum, Stanislaum Matheum, Thomam Franciscum, Thomam Ludevicum, Thomam Silvestrum, Vincentium Joannes, Vincentium Matthiam, Vincentium Matheum, Xaverium Justinum. Visi kiti (72,32 %) berniukai buvo krikštijami vienu vardu, pvz.: *Antonium, Martinum, Thomam, Paulum, Stanislaum* ir kt.

Surinktus duomenis galima palyginti su 1786–1788 m. įrašų analizės rezultatais. Aiškiausias pokytis – berniukų krikštijimas dviem vardais. 1786–1788 m. iš 143 krikštijamų berniukų tik 7 kartus vaikui buvo suteikiami du krikšto vardai (4,89 %) – *Adamus Dominicus, Antonium Josephatum, Joannis Mathias, Joannem Mathiam, Joannus Stanislaus, Juliannum Johanam, Vincentium Casimirum*. Visi kiti (95,11 %) berniukai buvo krikštijami vienu vardu, pvz.: *Andreas, Benedictum, Dominicum, Jusephus, Mathiam* ir kt. Galima teigti, kad 1813–1814 m. išpopuliarėjo naujagimių krikštijimas dviem vardais – iš 159 berniukų 44 (27,67 %) buvo krikštijami dviem vardais. Neretai tai buvo pasikartojantys tėvo, krikštą tėvio ar krikštijusio kunigo vardai.

1813–1814 m. tėvai ir krikštą tėviai buvo užrašomi dvinariu įvardijimu – vardu ir pavarde. Rastas 281 įrašas, kuriame tėvas įvardijamas dviem asmenvardžiais, pvz.: *Andreas Juras, Bernard Wietkiwicz, Franciscus Szykiewicz, Georijius Barauskis, Mathias Stresiejic* ir kt.; 16-oje įrašų tėvas iš viso neįvardytas. Viename įrašė nurodyta tik tėvo pavardė – *Walutis*.

Visi rasti krikštą tėvių įvardijimai (300) buvo dvinariai, t. y. užrašyti vardu ir pavarde, pvz.: *Antonino Noraytis, Alexander Mafelski, Casimirus Zaromski, Ihadeus Kaglis, Theodorus Jankiewicz* ir kt.

Tėvų ir krikštą tėvių įrašų tyrimo rezultatus lyginant su 1786–1788 m. įrašų analize, didelių skirtumų nerasta. 1786–1788 m. vyrai taip pat dažniausiai buvo užrašomi dvinariu įvardijimu (tėvai – 291 kartą iš 300, krikštą tėviai – 297 kartus iš 300).

Vyrų vardų kilmės analizė

1813–1814 m. gimimo metrikų knygos įrašuose rasti skirtingi 44 berniukų, 48 tėvų ir 47 krikštą tėvių vardai lotynų, graikų, hebrajų, germanų, slavų, egiptiečių, aramėjų, ispanų kilmės.

Tiriamuoju laikotarpiu gimimo metrikų įrašuose lotyniškos kilmės vardai sudarė didžiausią grupę. Iš 44 berniukų vardų 17 buvo lotynų kilmės: *Antonium* (15), *Augustinum* (4), *Benedictum* (7), *Bonifacium* (3), *Constantinum*, *Dominicum* (4), *Fabianum*, *Felicianum* (2), *Fortunatum*, *Ignatium* (5), *Juliannum*, *Justinum*, *Laurentium* (5), *Martinus* (2), *Paulium* (2), *Sylvestram* (2), *Vincentium* (7). Lotyniškos kilmės vardų tėvų įvardijimuose taip pat buvo daugiausia. Iš 48 skirtingų vardų 16 – lotyniškos kilmės: *Antonio* (30), *Benedictus*, *Benifacius*, *Bonaventuram*, *Dominicus* (9), *Feliciano* (5), *Fortunato* (2), *Gasper* (2), *Ignaytis* (4), *Laurentis* (5), *Leonius*, *Marium*, *Martinus* (6), *Paulo*, *Sylvestrum* (5), *Wincentio* (12). Analizuojant krikštą tėvių vardus pagal kilmę, nustatyta, kad lotyniški vardai taip pat sudarė didžiausią grupę – iš 47 skirtingų vardų 17 buvo lotyniškos kilmės: *Antonius* (19), *Augustinus* (4), *Benedictus* (4), *Bonifacius*, *Constantinum*, *Dominicus* (14), *Feliecianus* (3), *Felix*, *Gasper* (4), *Ignatius* (7), *Julianus*, *Justinis*, *Laurentius* (6), *Martinus* (9), *Paulus* (3), *Silvester* (2), *Vincentius* (15).

Didžiausiu hebrajų kilmės vardų šaltiniu Lietuvoje laikoma Biblija. Šios kilmės vardai į Lietuvą atkeliavo ir per kitas kalbas, ypač lenkų. 1813–1814 m. gimimo metrikų įrašuose rasti 8 hebrajiškos kilmės berniukų vardai (iš 44 vardų): *Adamum*, *Jacobum*, *Joannem* (11), *Josephat* (25), *Mathiam* (11), *Michaelum* (8), *Simonum*, *Thomam* (7). Tėvų įvardijimuose

rasta 12 hebrajiškos kilmės vardų: *Abraham, Adamus* (5), *Gabriel, Jacobus* (7), *Joanni* (21), *Johnas, Josephat* (29), *Mathias* (19), *Michael* (10), *Simone* (6), *Thomas* (7), *Zaharius*. Rasti 9 krikščiatėvių hebrajiški vardai: *Adamus* (2), *Elizeus* (2), *Jacobus* (8), *Joannes* (19), *Josephat* (29), *Mathias* (27), *Michael* (8), *Simon* (3), *Thomas* (11).

Lietuvai priėmus krikščionybę, išpopuliarėjo graikų kilmės vardai. Kaip ir hebrajiškų, taip ir graikiškų vardų šaltiniu laikoma Biblija, tačiau pačią didžiausią graikiškų vardų dalį į Lietuvą atnešė lenkai ir baltarusiai. Palyginti su kitomis vardų grupėmis (lotynų ir hebrajų kilmės), graikiškos kilmės vardų nagrinėjamu laikotarpiu Radviliškio parapijoje nebuvo daug. Išanalizavus berniukų vardus, rasta 10 šios kilmės vardų: *Alexandrum* (3), *Aloysium* (3), *Ambraseum* (3), *Ciprianum* (2), *Georgius* (7), *Izidorium* (5), *Nicodemum, Nicolaum* (3), *Sebastian* (2), *Stephanum* (3). Nagrinėjamo laikotarpio įrašuose šiek tiek daugiau (9) rasta tėvų graikiškais vardais: *Alechandro, Aloysius* (2), *Andreas* (4), *Georgio* (14), *Ihaddeus* (15), *Nicolas* (2), *Petro* (3), *Stephans* (4), *Theodorum*. Dešimt graikiškos kilmės vardų rasta krikščiatėvių įvardijimuose: *Alexander* (2), *Andreas* (3), *Crystionus, Izydor* (9), *Georgius* (13), *Petraus* (5), *Sebastianus* (2), *Stephanus* (2), *Theodorus, Theofilium*.

Tiriant vyrų vardus, rasta germanų kilmės vardų. Jais buvo pakrikštyti 4 berniukai: *Carolus, Franciscum* (10), *Leopoldum, Ludevicum* (5). Tėvų įvardijimuose rasti 5 germaniški vardai: *Bernardum* (2), *Carolo* (2), *Francisco* (8), *Ludvico* (2), *Raymundo*. Nagrinėjant krikščiatėvių vardus, rasti ir 5 germanų kilmės vardai: *Aloisius* (2), *Bernard, Carolus* (3), *Franciscus* (15), *Ludevicus* (7).

Slaviškų vardų nustatyta nedaug. Du slaviški vardai suteikti berniukams: *Casimirus* (19), *Stanislaus* (5), 3 – tėvams: *Casimiro* (13), *Stanislaus* (4), *Vladislaus* (2) ir 4 – krikščiatėviams: *Boryzus* (2), *Casimirum* (22), *Ladislaus, Stanislaus* (5).

Mažai populiarūs tuo metu buvo egiptietiškos kilmės vardai. Berniukų (*Anufrium* (2), tėvų (*Onufrium*) ir krikščiatėvių (*Onufrius*) įvardijimuose rasta tik po vieną egiptietišką vardą, tačiau kiekvienoje grupėje skyrėsi jo užrašymas. Dar viena maža vardų grupė – aramėjų kilmės vardai. Kiekviena vyrų kategorija (krikštijami berniukai, jų tėvai ir krikščiatėviai) turėjo po vieną (tokį patį, skyrėsi tik užrašymo variantai) aramėjų kilmės vardą: berniukas – *Bartholomeum*, tėvai – *Bartholomeas* (5), krikščiatėviai – *Bartholomeus* (5). Vienas berniukas buvo krikštijamas ispanišku *Xaverium* vardu.

Iš viso buvo analizuojami 139 skirtingi vyrų vardai (44 – berniukų, 48 – krikštijamų vaikų tėvų, 47 – krikščiatėvių). Tiriant vardus kilmės požiūriu skirtingose kartose (tėvai ir krikščiatėviai priskiriami vienai kartai, krikštijami vaikai – kitai) nenustatyta didelių skirtumų. Berniukų, tėvų ir krikščiatėvių grupėse vyravo lotynų kilmės vardai.

Analizuojant visus 1813–1814 m. gimimo metrikų knygos įrašuose užfiksuotus vyrų vardus ir neskirstant jų į skirtingų kartų kategorijas, nustatyta, kad didžiausią dalį sudarė lotynų kilmės vardai – 35,97 % visų vyrų vardų yra kilę iš lotyniško vardinio. Graikų ir hebrajų kilmės vardų buvo tiek pat – po 20,86 % visų vardų. Kiek mažiau (10,07 %) vardų priklausė germanų vardinui. Slavų kilmės vardai nebuvo populiarūs Radviliškyje tiriamuoju laikotarpiu. Rasti slavų kilmės vardai sudarė 6,47 % visų tirtų vyrų vardų. Po 2,15 % tiriamojo vardinio sudarė egiptiečių ir aramėjų kilmės vardai. Kiekvienoje grupėje jie buvo tie patys (egiptiečių – *Anufrium*, aramėjų – *Bartholomeum*), skyrėsi tik jų užrašymo variantai. Rastas vienas (0,71 %) ispanų kilmės vardas *Xaverium*. Vardų iš kitų tautų vardinio nagrinėjamo laikotarpiu nerasta.

Tiriant 1786–1788 m. gimimo metrikų knygos įrašus, nustatyti panašūs rezultatai – didžiausią vardinio dalį sudarė lotynų kilmės vardai (30,14 %). 1813–1814 m. graikų ir hebrajų

kilmės vardai sudarė tokią pačią dalį viso vyrų vardyno (po 20,86 %), o 1786–1788 m. rasta daugiau hebrajų (25,73 %) nei graikų kilmės vardų (13,23 %). Matyti, kad graikiški vardai sparčiai plito lietuvių vardyne ir per 25 metus jų padaugėjo 7,63 %. Taip pat akivaizdus hebrajiškų vardų nykimas iš lietuviško vardyno – per 25 metus hebrajų kilmės vardų sumažėjo 4,87 %. 1786–1788 m. įrašuose rasta po vieną latvių ir keltų kilmės vardą (po 0,73 %), kurių 1813–1814 m. įrašuose jau nebuvo, tačiau atsirado aramėjų (2,15 %) ir ispanų (0,71 %) kilmės vardų.

Vyrų vardų dažnumas

1813–1814 m. Radviliškio parapijos gimimo metrikų knygoje nustatytas didelis vyrų vardų užrašymo variantiškumas. Tiriant vardų variantiškumą ir dažnumą, buvo analizuojami 787 vyrų vardai – 199 naujagimių berniukų, 281 tėvo, 307 krikštatėvių.

Iš viso užrašyti 44 skirtingi berniukų vardai: *Adamum*, *Aloysium* (3), *Alesandrium* (3), *Antonium* (16), *Anufrium* (2), *Ambrazeum* (3), *Augustinum* (4), *Bartholomeum* (1), *Benedictum* (7), *Bonifacium* (3), *Carolum* (1), *Casimirus* (19), *Ciprianum* (2), *Constantinum*, *Dominicum* (4), *Fabianum*, *Felicianum* (2), *Fortunatum*, *Franciscum* (10), *Georgius* (7), *Ihaddeum* (5), *Ignatium* (5), *Jacobum*, *Joannem* (11), *Josephat* (25), *Julianum*, *Justinum*, *Laurentium* (5), *Leopoldum*, *Ludevicum* (5), *Mathiam* (11), *Martinus* (2), *Michaelum* (8), *Nicolaum* (3), *Nicodemum*, *Paulium* (2), *Sebastian* (2), *Sylvestram* (2), *Simonum*, *Stanislaus* (5), *Stephanum* (3), *Thomam* (7), *Vincentium* (7), *Xaverium*.

Analizuojant gimimo metrikų knygoje užrašytus tėvų vardus, iš viso rasti 48 skirtingi vardai: *Abraham*, *Adamus* (5), *Alechandro*, *Aloysius* (2), *Antonio* (30), *Andreas* (4), *Bartholomeas* (5), *Bernardum* (2), *Benedictus*, *Benifacius*, *Bonaventuram*, *Carolo* (2), *Casimiro* (13), *Dominicus* (9), *Filipo*, *Feliciano* (5), *Fortunato* (3), *Francisco* (8), *Gabriel*, *Gasper* (2), *Georgis* (14), *Ihaddeus* (15), *Ignaytis* (4), *Jacobus* (7), *Joanni* (21), *Josephat* (29), *Johnas*, *Laurentis* (5), *Leonius*, *Ludvico* (2), *Mathias* (19), *Martinus* (6), *Marium*, *Michael* (10), *Nicolaus* (2), *Onufrium*, *Petro* (3), *Paulo*, *Raymundo*, *Simone* (6), *Sylvestrum* (5), *Stanislaw* (4), *Stefano* (4), *Thomas* (7), *Theodorum*, *Wincentio* (12), *Vladislaus* (2), *Zaharius*.

XIX a. Radviliškio parapijos gimimo metrikų knygos įrašuose rasti 47 skirtingi krikštatėvių vardai: *Adamus* (2), *Andreas* (3), *Antonius* (19), *Augustino* (4), *Aloisius* (2), *Alexander* (2), *Bartholomeu* (5), *Benedictus* (4), *Bernard*, *Bonifacius*, *Borysas* (2), *Casimirum* (22), *Carolus* (3), *Constantinum*, *Crystionus*, *Dominicus* (14), *Elizeus* (2), *Franciscus* (15), *Feliecianus* (3), *Felix*, *Georijius* (13), *Gasper* (4), *Ignaitius* (7), *Ihaddeus* (9), *Jacobus* (8), *Joannes* (19), *Josephies* (29), *Julianus*, *Justinis*, *Ladislaus*, *Laurentius* (6), *Ludevicus* (7), *Mathias* (27), *Martinus* (9), *Michael* (8), *Onufrius*, *Petraus* (5), *Paulus* (3), *Simon* (3), *Silvester* (2), *Sebastianus* (2), *Stanislaus* (5), *Stephanus* (2), *Thomas* (11), *Theodorus*, *Theofilium*, *Vincentius* (15).

Iš surinktų duomenų matyti, kad vardai gana panašūs visose vyrų kategorijose. Galima teigti, kad populiariausi vardai išlieka ir kitoje kartoje. Pavyzdžiui, vardas *Josephat* buvo populiarus visose vyrų grupėse (25 berniukai, 29 tėvai, 29 krikštatėviai). Vardas *Casimirus* taip pat buvo gana dažnas analizuojant visų kartų vyrų vardus (19 berniukų, 13 tėvų, 22 krikštatėviai). Trečias pagal populiarumą – *Mathias*, šiek tiek dažnesnis tarp tėvų (19) ir krikštatėvių (27), tačiau suteikiamas ir naujagimiams berniukams (11).

1813–1814 m. gimimo metrikų knygoje rasta vardų, kurių nebuvo 1786–1788 m. gimimo metrikų įrašuose. Rasti nauji vardai: *Alechandro* (3), *Ambrazeum*, *Bernard* (2), *Bonifacius* (3), *Borysas*, *Ciprianum*, *Christionus*, *Elizeus*, *Fabianum*, *Felix*, *Fortunato* (2),

Justinum (2), Leopoldum, Marium, Nicodemum, Sebastianus (2), Theofilium, Theodorum, Zaharius, Xaverium. Taigi atsiradę nauji vardai rodo vardyno plėtimąsi.

Vyrų pavardžių analizė

Dvinaris asmens įvardijimas vardu ir pavarde (vyrų) tiriamuoju laikotarpiu buvo jau visiškai įsigalėjęs. Tiriamoje gimimo metrikų knygoje rastas 281 dvinaris tėvų įvardijimas ir 300 dvinarių krikštatėvių įvardijimų. Gimę berniukai užrašomi tik krikšto vardu, todėl bus nagrinėjama 581 suaugusių vyrų pavardė.

Išnagrinėjus surinktus duomenis, daugiausia pavardžių (158) rasta su lietuviškomis priesagomis *-aitis, -iūnas, -ulis, -elis, -inas*:

Adomaytis (4), Adomaytys (2), Amreszunas, Antanayjtis, Bakdonas, Bakutis (3), Bakutys, Banaytis, Barauskis, Barthomaytys, Bytonas, Bytunas, Brazaytis (6), Daylidowis, Dawidaytis, Dowidaytis (7), Dowidaytys, Gierawaytys (2), Grasaytys, Grygaytis (2), Grygielaytis, Grypaytis, Grysaytis (2), Jankaytis, Jankunas, Janutis, Jarofinas, Jekaytis, Jemaytis, Jonaytis (3), Jonkaytis, Jowaytiz, Jozapaytis (5), Jozepaytis (4), Junkaytis, Jurgaytis (4), Karaytis, Kazimieraytys, Kazytaytis, Kidziulis, Kidziowlaytis, Kryksciunas, Krysciunas, Kryszciunas (3), Lukaszaytys, Luzonytis, Martinaytis, Martynaytys, Mataytis (3), Mateuszaytis, Matulis (2), Maturzaytis, Mijsiulis, Mijziulis, Mikolunas (3), Misetaytis, Mykolaiunas, Mykolaytis, Mokaytis, Morkunas (2), Mortinaytys, Noraytis (7), Norwaytis, Onaytis (3), Pabylonaytis, Patronaytys, Paukaytys, Petraytys, Pumputaytis (2), Rimpulis, Rymkunas, Seredzius, Simulis, Symaytis (3), Symonaytis (2), Synaytis, Symaytys (2), Stalutis, Stanislowaytis, Stefonaytys, Steponaytis, Szymaytis (2), Szymaytys, Tarasynskis, Teorbunas, Vanuelis, Wayciulis, Wayciolis, Wayciungis (2), Wayniulis, Wayneykis, Waytiekunas, Waytelunas, Wayzulis, Walutis, Wataytis, Watraytis, Waznykaytis, Wyrbutaytis, Zurjgaitis, Zwogelis.

Taip pat rasta 118 slaviškos kilmės pavardžių su *-sk-* tipo priesagomis (*-icki, -eck, -ocki, -inski, -owski, -ski*). Nuo lietuviškų ir slaviškų *-owicz, -ewicz* priesagų jos skiriasi tuo, kad buvo labai retos intensyviausiu lietuvių pavardžių formavimosi laikotarpiu (XVI–XVII a.). Asmenvardžiai su *-sk-* tipo priesagomis dažniausiai liudija galutinio pavardžių stabilizavimosi procesus – slavinimą, variantų atsiradimą ir kt. [6, 44]. Manoma, kad *-sk-* tipo priesaga kai kada pakeisdavo tėvavardinę priesagą *-ovič*. Dalis šios darybos antroponimų galėjo būti skolinti, o kiti – vietoje pasidaryti iš vietovardžių ar kaip kitaip atsiradę [16, 63]. 1813–1814 m. gimimo metrikų įrašuose rastos šios pavardės su *-sk-* tipo priesaga:

Abaliowski, Agiewski, Bakdowski, Baktis, Baynowski (2), Barakowski, Baransoski, Barawski, Barkowski, Barowski, Barski, Berowski, Borawski, Bukowski, Czapinski, Czenowski, Dabrowski (2), Danilowski (2), Danowski, Daudowski, Delimanski, Dombrowski, Dorkitski, Dunowski (3), Eljietumbowski, Gogniski, Iltratowski, Jankoviski, Jastrebszki, Jestnewski, Joniczki, Josinski, Kajetowski, Kamorowski, Kapaczynski, Kawalewski (2), Kawalowski, Kezniwski, Koniezewski, Konernawski, Konewski, Korzienciski, Kozabulski, Kowacki, Kraski, Kuzulowski, Labanowski, Lankowski (2), Lewiszki, Lirnowski, Lutwinski, Mafelski (2), Marszanski, Michalowski (2), Mijsakowski, Mingowski, Mycienski, Merkowski, Muselski, Pakarlinski, Patwinski, Petrowski, Radiszewski, Radyszewski, Ragulski, Radkowski, Rapazywski, Razkowski, Rudzinski (2), Rudzianski, Sabasinski, Sabasynski, Sakalowski, Sakatowski, Saratynski, Sawizki, Sawiczki, Sewiczki, Sividierski, Sokotowski (2), Sokolowski, Smynzsko, Snizpski, Stanislawski (2), Strawiski, Strupinski, Sukowski, Suwizki, Szypski, Szpakowski (4), Szpykowski, Ureszki, Waydytowski, Walinski, Wysecki, Wysocki, Weronowski, Wetmonski, Weznikowski, Wysewiczki, Wotozynowski, Zaromski, Zukowski.

86 pavardės su slaviškomis patroniminėmis priesagomis *-owicz, -ewicz*: *Ambrozewicz, Angiewicz, Anufrewicz, Augiewicz, Awgiewicz, Baralkuwicz, Bernotowicz (2), Bytonowicz, Bohdanowicz, Bokiewicz, Brigielewicz, Butkiewicz (2), Chatkiewicz, Darzkiewicz, Daukiewicz, Duchniewicz, Dukowicz, Eluszkiewicz, Gatlewicz, Geltkiewicz, Giuniewicz, Gonciewicz, Grygalewicz, Indiewicz, Ilkaytiewicz, Iwaszkiewicz, Jahkiewicz, Jankiewicz, Jankowicz, Janutkiewicz, Jazkiewicz, Jozetawicz, Jozetowicz, Justinewicz, Karlinowicz, Kasperowicz, Kazkiewicz, Korsukewicz, Krysciewicz, Kungewicz, Lakutowicz, Larkiewicz, Lawaziewicz, Lipkiewicz, Lonkutowicz, Lonkuwicz, Lukadziewicz, Lukiewicz, Malkiewicz, Mankiewicz (2), Markiewicz (3), Masadowicz, Matukewicz (2), Matulewicz, Matuzewicz, Mikzewicz, Minkiewicz (2), Muckiewicz, Sinkiewicz, Stankiewicz (2), Stefanowicz (5), Sudkiewicz, Szerskiewicz, Szfaniewicz, Szymkiewicz (3), Szynekiewicz (5), Pakewicz, Payliowicz, Palewicz, Pietkiewicz, Pietrewicz, Powilkiewicz, Puykiewicz, Racewicz, Remegewicz, Remewicz, Remezewicz, Remezuwicz (2), Rymowicz (2), Ruskiewicz (2), Tankiewicz, Tekiewicz, Tyskiewicz, Tubowicz, Urbanowicz (3), Walentynowicz, Walynowicz, Waitkiewicz, Wolowicz, Zelenewicz, Zybowicz, Zybarowicz, Zeleriowicz, Zolkowicz, Zubowicz (2), Zuskiewicz.*

Tiriant buvo rastos 186 pavardės be priesagų: *Ambrazicie, Andruszkas, Arynkiewicz, Baktis (3), Baksztis, Banilus, Baptizans, Barilys, Bilonas, Bylonas, Bytza, Bokas, Borys, Borysas, Braialis, Brykuszt, Brylas, Brylus, Bronickis, Brunskiewicz, Buywiedis, Bulsgis, Bulzgis, Butzka, Buzas (2), Ciurba, Czerba, Dayzayet, Damsza (2), Dauknas, Dawiat, Dawiotiez, Dymizas, Dymna, Dymsza, Dymsze, Dyszwa, Donskus, Doszkus, Dumsza, Dumsze, Dumszkus, Duszkus, Ejjecus, Eleknas, Falskiewicz, Forwskie, Frameliewiz, Gabsis, Garsis, Giernis, Gogies, Iamelus, Jankus, Jankiewicz, Jaramins, Jaras (6), Jars (2), Juras (3), Juksztas, Junksztas, Jursza (2), Jurszka, Kafsaniki, Kaywis, Kaglis, Kartusis, Kaswietas, Kaukas, Kidzius, Kiedzius, Kiezius, Klimas, Krezkis, Kropi, Kudzma, Kunickis, Kustiowskie, Kuszlis, Lablintres, Lancius, Larkiewicz, Launatris, Laureksztis, Libons, Lipkiewicz, Leigov, Libornas, Licie, Lugas, Lumpa, Lurka, Lurkus, Luwis, Martinus, Martysius, Martyvsius, Masadowicz, Mazaras, Mazcylo, Mikolajuno, Mikosianus, Minkszta, Miskur, Myhsis, Mengis, Mojeyka, Monkuwicz, Morkuns, Mosiyo, Narmas, Narwid, Noreylio, Normell, Normellt, Oleinikow, Paszta, Pazygdiczis, Petrownas, Pikiels, Planszkus, Pluszkus, Ptungis, Pryscionas, Prelier, Proszkus, Ramoszka, Ridius, Rijnoza, Rymzas, Reustis, Romanskis, Rudis, Sakovas, Samalis, Sipas, Symosius, Syvus, Segnioltzis, Serkus, Stanis (2), Stankiewicz, Stankus (5), Stanlus, Starbullt, Stresiejic, Stulgis, Srybas, Sziugzda, Szwagzdis, Vincantius, Wayzkus, Walaurius, Walnius, Wietkiewicz, Wileyko, Wilerkiz, Witkiewicz, Wytkus, Zybku (2), Zyplus, Zolto, Zuckis, Zukas, Zukus, Zwaygzdis, Zwigas.*

Įdomu palyginti gautus duomenis su ankstesnio (1786–1788) tyrimo rezultatais. Tiriant 1786–1788 m. gimimo metrikuose esančius įvardijimus, išanalizuotos 588 suaugusių vyrų pavardės. Tyrimo metu nustatyta, kad didžiausią pavardžių dalį sudarė pavardės, neturinčios išskirtinių priesagų. Rastos 322 tokios pavardės – beveik dvigubai daugiau, nei užfiksuota analizuojant 1813–1814 m. gimimo metrikų įrašus. Akivaizdus lietuviškų pavardžių skirtumas. 1786–1788 m. iš 588 vyrų pavardžių vos 76 turėjo lietuviškas pavardes su priesagomis *-aitis, -iūnas, -ulis, -elis*. 1813–1814 m. pavardės su lietuviškomis priesagomis (158) sudarė antrą pagal dydį pavardžių grupę. Slaviškos kilmės *-sk-* tipo priesagų grupę pagausėjo 1813–1814 m. (1786–1788 m. užfiksuotos 88 tokio tipo priesagos, 1813–1814 m. – 118). Šiek tiek sumažėjo slaviškų patroniminių priesagų. 1786–1788 m. rastos 102 patroniminės priesagos, o 1813–1814 m. – 86. Remiantis tyrimo rezultatais galima teigti, kad nuo 1786–1788 m. pavardės po truputį ėmė lietuviškėti. Dokumentuose pradedama atidžiau ir aiškiau užrašinėti pavardes (sumažėjo pavardžių be priesagų arba neaiškias galūnes turinčių pavardžių).

IŠVADOS

1. Išanalizavus surinktus duomenis iš Radviliškio parapijos gimimo metrikų knygos, rašytos 1786–1798 m., nustatyta, jog suaugusiuosius įprasta įvardyti dvinariu asmenvardžiu – vardu ir pavarde. Vienanariu įvardijimu (vardu) buvo įvardijami tik krikštijami vaikai.

2. 291 tėvas, 297 krikštatėviai ir 7 naujagimiai berniukai buvo įvardyti dvinariu asmenvardžiu. 136 berniukai buvo įvardyti tik vienu vardu. Vienas krikštatėvis buvo įvardytas trinariu įvardijimu – dviem vardais ir pavarde.

3. Šaltinyje rasti skirtingi 44 berniukų, 44 tėvų ir 44 krikštatėvių vardai.

Vyrų vardai buvo lotynų, slavų, germanų, graikų, hebrajų, egiptiečių, latvių, keltų, slavų kilmės. Berniukai dažniausiai buvo vadinami lotynų (16 iš 44), tėvai – hebrajų (13 iš 44), krikštatėviai – lotynų (13 iš 48) kilmės vardais. Populiariausi vardai: berniukų – *Josephus* (16), *Antonium* (15), *Matthaus* (11); tėvų – *Josephis* (34), *Mathias* (29), *Joannis* (26); krikštatėvių – *Joannas* (35), *Mattheus* (27), *Andreas* (25).

4. Buvo išanalizuotos 588 vyrų pavardės, iš kurių 102 buvo su slaviškomis patroniminėmis priesagomis *-owicz*, *-ewicz*, 88 su slaviškos kilmės *-sk-* tipo priesagomis, 76 su lietuviškomis *-aitis*, *-iūnas*, *-ulis*, *-elis* priesagomis. 322 pavardės neturėjo aiškių priesagų, leidžiančių jas priskirti kuriai nors minėtai kategorijai.

5. Ištyrus Radviliškio Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios gimimo metrikų knygos (1813–1814 m.) įrašus, nustatyta, kad tiriamuoju laikotarpiu buvo visiškai įsigalėjęs dvinaris įvardijimas, kai asmuo užrašomas vardu ir pavarde. Vienanariu asmenvardžiu (vardu) buvo užrašomi tik krikštijami vaikai.

Dviem asmenvardžiais įvardijamas 281 tėvas. 16-oje įrašų tėvas neįvardytas. Rastas 1 įrašas, kuriame nurodyta tik tėvo pavardė. Visi šaltinyje rasti krikštatėvių įvardijimai (300) – dvinariai. 1813–1814 m. įrašuose rasti 159 berniukų įvardijimai – 115 vienanarių ir 44 dvinariai. 1786–1788 m. įrašuose rasti 143 berniukų įvardijimai – 136 vienanariai ir 7 dvinariai.

1813–1814 m. gimimo metrikų įrašuose rasti skirtingi berniukų (44), tėvų (48) ir krikštatėvių (47) vardai buvo suskirstyti pagal kilmę.

Tiriant 1813–1814 m. įrašus nustatyta, jog daugiausia (35,97 %) visų vyrų vardų – lotynų kilmės (1786–1788 m. gimimo metrikų įrašuose lotynų kilmės vardų taip pat daugiausia – 30,14 %).

1813–1814 m. įrašuose graikų ir hebrajų kilmės vardų rasta tiek pat – po 20,86 % visų vyrų vardų. 1786–1788 m. įrašuose taip pat rasta graikų (13,23 %) ir hebrajų (25,73 %) kilmės vardų. Matyti, kad graikų kilmės vardai populiarėjo ir iš vardyno stūmė hebrajų kilmės vardus.

1813–1814 m. gimimo metrikų įrašuose 10,07 % tirtų vyrų vardų – germanų kilmės. 1786–1788 m. įrašuose jų rasta mažiau – vos 6,56 %.

1813–1814 m. įrašuose nepopuliarūs egiptiečių (2,15 %), aramėjų (2,15 %), ispanų (0,71 %) kilmės vardai. Čia neliko ir kai kurių tautų vardų (latvių ir keltų), buvusių 1786–1788 m. gimimo metrikų įrašuose.

Siekiant nustatyti populiariausius vardus, buvo išanalizuoti 787 vyrų įvardijimai – 199 berniukų, 281 tėvo ir 307 krikštatėvių vardai.

Nustatyta, kad populiariausi abiejų kartų (suaugusių vyrų ir berniukų) vardai išlieka tokie patys. Vardas *Josephus* yra populiariausias abiejų kartų įvardijimuose (25 berniukai, 29 tėvai ir 29 krikštatėviai įrašuose įvardijami šiuo vardu). Antrasis vardas pagal populiarumą – *Casimirus* (berniukų – 19, tėvų – 13, krikštatėvių – 22). Vardas *Mathias* buvo

populiariesnis tėvų (19) ir krikštatėvių (27) įvardijimuose. Rasta 11 įrašų, kai šiuo vardu buvo krikštijamas berniukas.

1786–1788 m. gimimo metrikų įrašuose užrašytuose įvardijimuose populiariausias vyro vardas taip pat yra *Josephus* (16 berniukų, 34 tėvai, 11 krikštatėvių).

1813–1814 m. įrašuose rasta 581 vyro pavardė: 158 su lietuviškomis priesagomis, 118 su slaviškomis *-sk-* tipo priesagomis, 86 su slaviškomis patroniminėmis priesagomis *-owicz*, *-ewicz*. Nustatytos 186 pavardės be priesagų.

Gauti rezultatai skiriasi nuo 1786–1788 m. įrašų tyrimo rezultatų. 1786–1788 m. klasi-fikuotos 588 pavardės. Nustatyta, kad 102 iš jų turi slaviškas patronimines priesagas *-owicz*, *-ewicz*, 88 pavardės turi *-sk-* tipo priesagas, o 76 pavardės turi lietuviškas priesagas.

Gauta 2019 10 02

Priimta 2019 10 28

Šaltinis

Radviliškio RKB gimimo metrikų knyga, 1786–1798 m. Prieiga per internetą: <http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1529/1/28>

Radviliškio Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios gimimo metrikų knyga, 1813–1814 m. Prieiga per internetą: <https://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1529/1/33>

Literatūra

- [1] BARTKUTĖ, N. Skaistgirio Šv. Jurgio bažnyčios krikšto metrikų vardynas 1940–1945 ir 1995–2000 m. *Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimo darbai*. T. 19. Vilnius, 2005.
- [2] BRAMWELL, E. S. *Naming in society: a cross-cultural study of five communities in Scotland*. College of arts university of Glasgow, 2011.
- [3] BŪGA, K. *Rinktiniai raštai*. T. 1. Vilnius, 1958.
- [4] GUDAVIČIUS, A. *Etnolingvistika*. Šiauliai, 2009.
- [5] KUZAVINIS, K.; SAVUKYNAS, B. *Lietuvių vardų kilmės žodynas*. Vilnius, 2009.
- [6] MACIEJAUSKIENĖ, V. *Lietuvių pavardžių susidarymas XIII–XVIII a.* Vilnius, 1991.
- [7] MACIEJAUSKIENĖ, V. Dėl lietuvių pavardžių vertinimo darybos požiūriu. *Lietuvių kalbotyros klausimai*, 2011, Nr. 44, p. 167–187.
- [8] MICKIENĖ, I.; BIRBILAITĖ, I. Moterų įvardijimas XVIII a. pradžioje: Telšių bažnyčios krikšto metrikų studija. *Lituanistica*, 2011, Nr. 19 (24), p. 158–167.
- [9] MICKIENĖ, I.; ČERNIAUSKAITĖ, A. Įvardijimai XIX amžiaus pradžioje: Telšių bažnyčios gimimo metrikų studija. *Lituanistica*, 2014, Nr. 3(97), p. 168–179.
- [10] МОПРАЕВ, М. У. *Калмыкские личные имена*. Элиста, 2012.
- [11] PALIONIS, J. *XVII a. pabaigos – XVIII a. pirmosios pusės Punios parapijos asmenvardžiai ir vietovardžiai*. Vilnius, 2008.
- [12] RAGAUSKAITĖ, A. *XVI–XVIII a. kauniečių asmenvardžiai*. Vilnius, 2005.
- [13] SINKEVIČIŪTĖ, D. Patys dažniausi piliečių vardai (2006 m.) ir jų davimo tendencijos. Prieiga per internetą: <http://www.vardai.vlkk.lt/patys-dazniausi-pilieciu-vardai-ir-ju-davimo-tendencijos>
- [14] SINKEVIČIŪTĖ, D. Kokios yra mūsų pavardės? Prieiga per internetą: <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2010-07-27-daiva-sinkeviciute-kokios-yra-musu-pavardes/48096>
- [15] VANAGAS, A. *Mūsų vardai ir pavardės*. Vilnius, 1982.
- [16] ZINKEVIČIUS, Z. *Lietuvių antroponimika: Vilniaus lietuvių asmenvardžiai XVII a. pradžioje*. Vilnius, 1977.

- [17] ZINKEVIČIUS, Z. *Krikščionybės ištakos Lietuvoje*. Vilnius, 2005.
 [18] ZINKEVIČIUS, Z. *Lietuvių asmenvardžiai*. Vilnius, 2008.
 [19] ŽIEMIENĖ, A. Moterų pavardžių daryba XVIII a. pab.–XIX a. pr. Mažojoje Lietuvoje (Ragainės aps.). *Linguistica Lettica*, 2001, Nr. 9, p. 123–137.
 [20] ŽIEMIENĖ, A. *Mažosios Lietuvos asmenvardžiai (XVIII–XIX a.)*. Vilnius, 2017.

ILONA MICKIENĖ, JOLANTA PETRŪNAITYTĖ

Male Personal Names in the 1813–1814 Church Register of Births of the Church of the Nativity of the Blessed Virgin Mary in Radviliškis

Summary

The analysis of nineteenth-century personal names in Radviliškis parish was accomplished by selecting personal names from the church register of births of 1786–1798 and 1813–1814 periods. From the period of 1786–1788, 150 names of baptised boys, 292 names of fathers, and 302 names of godfathers, as well as 588 male surnames were selected. The period of 1813–1814 was represented by 199 names of baptised boys, 281 names of fathers, and 307 names of godfathers and by the surnames of 581 males.

The analysis of the 1786–1798 period showed that adults were identified by a binomial personal name consisting of a name and a surname. Male names have Latin, Slavic, Germanic, Greek, Hebrew, Egyptian, Latvian and Celtic origin. At baptism, the boys were usually given the names of Latin origin. Their fathers mainly had names of Hebrew origin, and godfathers – names of Latin origin. We analysed 588 male names: 103 names had Slavic patronymic suffixes, 28 surnames Lithuanian suffixes, and 307 surnames had no clear suffixes, which allowed assigning them to any of the categories mentioned above.

The analysis of the 1813–1814 period revealed that adults were identified by a binomial personal name – a name and a surname. The baptised children were given monomial names. We found 44 different names of boys, 48 different names of fathers, and 47 different names of godfathers in the analysed source and divided them by their origin. Latin names made the largest part of the male names. We found many names of Greek, Hebrew, and Germanic origin.

The 588 male surnames located in the records were grouped by the available suffixes: 158 surnames had Lithuanian suffixes, 118 surnames had a Slavic suffix *-sk*, and 86 surnames had the Slavic patronymic suffixes *-owicz*, *-ewicz*; 186 surnames had no suffixes.

This study aimed to encourage further research into the anthroponymy of Radviliškis. Hopefully, not only registers of birth will be analysed, but also other ecclesiastical books containing records essential for the study of personal names.

Keywords: name, surname, personal names